

SPECIAL

1 *Løbepolte bør have mindst 12, gerne 14-15 mm rygspæk*

POLTE: Polte bør optimalt løbes ved en alder på 230-235 dage, veje 145-160 kg samt have ca. 14 mm rygspæk, anbefaler specialkonsulent Thomas Sønderby Bruun.

Af fagredaktør
Henning Laen Sørensen

Der er gennemført nye forsøg med polte, og hvordan man bedst får introduceret dem til et produktivt liv i besætningen. Hvilke råd vil du give til implementering i stalden?

Thomas Sønderby Bruun (TSB): Afprøvningen viste sammen med tidligere afprøvninger, at der er stor forskel på poltenes alder, vægt og rygspæktykkelse ved løbning, samt at brugen af al-trenogest kan medvirke til at reducere spredningen ved løbning. (TSB): Samtidig understreger resultaterne, at ikke to besætninger er ens. For at opnå den rette alder og vægt ved løbning kræves stor fokus på poltenes introduktion for ornerne, og i begge forsøgsbesætninger blev polte først eksponeret for orne, når de havde den ønskede alder.

(TSB): Det burde i sig selv resultere i en relativ hurtig indtræden i første brunst, men resultaterne tyder på, at ikke alle polte reagerer som ønsket, og forklaringerne kunne være, at nogle polte ikke viste en tydelig brunst, at nogle polte var så magre, at deres cyklus ikke kunne igangsættes. Re-

gistreringerne muliggjorde ikke at identificere årsager til fraværet af brunst, dette ville have krævet blodprøver med overvågning af poltenes progesteronniveau i plasma. Dermed kan afprøvnin-gens resultater ikke give bud på, hvordan manglende brunst kan afværges under praktiske forhold.

Hvilken rolle spiller alderen ved løbning?

(TSB): »Afprøvningen viste, at både overvægtige og undervægtige polte ved løbning udgør en udfordring for henholdsvis hold-barhed og kuldstørrelse. En reduceret spredning i poltealder ved løbning, så poltene ikke løbes for gamle vil være en fordel for hold-barheden i de fleste besætninger. Derfor vil en udvælgelse af polte-ved f.eks. en gennemsnitsvægt på 100 kg, hvor de mindste og mest magre polte baseret på rygspæk-tykkelse sorteres ud af stierne og håndteres særskilt give mulighe-den for et bedre polteflow, når poltene flyttes til løbestalden.

(TSB): Hvis disse polte blev tildelt ekstra foder, f.eks. 10-15 procent højere foderstyrke end de øvri-ge polte, med et lavt proteinindhold (drægtighedsfoder) i vægtin-tervallet 100-140 kg, er det muligt

»En reduceret spredning i poltealder ved løbning, så poltene ikke løbes for gamle, vil være en fordel for holdbarheden. En frasortering af de mindste og magreste polte ved ca. 100 kg, som håndteres særskilt, giver mulighed for et bedre polteflow

at opnå en forbedret rygspæktyk-kelse (~ 1-1,5 mm ekstra) forud for løbning, og med stor sandsyn-lighed en bedre brunst hos disse polte ved den ønskede alder.

Hvilken indflydelse har flushing i den forbindelse?

(TSB): Resultater fra forsøg med DanBred polte viser, at polte, der ikke har opnået 13-14 mm ryg-spæk ved løbning, opnår en hø-jere kuldstørrelse, hvis de får flushing i tre til fire uger før løb-ning. Dette er endnu et argument for at foretage sortering i polte, inden de eksponeres for orne.

(TSB): De polte, der har opnå-et 13-14 mm rygspæk eller mere, kvitterer ikke med en højere kuldstørrelse ved flushing i mere end 5-7 dage, og derfor bør ma-nagement differentieres alt ef-ter poltenes huld. Det er samtidig vigtigt, at flushing sker forud for løbning og ophører, så snart pol-tene er løbet, idet det ellers kan have negativ indflydelse på den tidlige fosteroverlevelse og der-med kuldstørrelse.

Hvilken effekt har vægt ved løbning?

(TSB): Afprøvningen viser, ud-over en gavnlig effekt på kuld-størrelsen i første kuld, at andre parametre ikke forbedres ved løb-ning af tungere polte, og det er tidligere også fundet, at kuldstør-relsen stiger med ca. 0,2 totalfødt gris pr. kuld for hver 10 kg ekstra polten vejer forud for løbning.

Thomas Sønderby Bruun

- Karriereløb:
- Cand. agro fra Landbohøjskolen 2005
- Svinerådgiver hos Svinerådgivning Vest, Herning 2005-2010
- 2010- Videncenter for Svineproduktion, nu Seges Svineproduktion
- Specialkonsulent, Husdyrinnovation Svin, Seges Svineproduktion
- Specialer: Fodring af polte og diegivende søer, normer for aminosyrer til søer, reproduktion

(TSB): Jagten på høj kuldstørrelse i første kuld må dog ikke ske på bekostning af holdbarhed, og resultaterne i besætning viste med al tydelighed, at de 25 procent tungeste polte (og for en stor andels vedkommende ældre) ved løbning havde en lav holdbarhed, idet de 25 procent tungeste havde omkring 2,5 gange større risiko for at udgå allerede efter 1. kuld.

»Kan poltene blive for tunge eller for gamle ved løbning?

(TSB): Afprøvningen viste i begge de to besætninger, at en ændring af foderkurven under opvæksten påvirkede den gennemsnitlige vægt og rygspæktykkelse ved løbning, men at det ikke påvirkede hverken søernes kuldtilvækst, vægttab eller rygspæktab i første kuld samt andelen, der blev løbet til andet kuld.

(TSB): I en af de to besætninger fik poltene, der havde fået den øgede foderkurve, 0,6 totalfødte grise mere i første kuld, hvilket var en statistisk sikker forøgelse, mens der i den anden besætning ikke blev fundet forskelle i kuldstørrelsen i første kuld. Hvis

der ses på tværs af de to foderkurver på de 25 pct. letteste, 50 pct. midterste og 25 pct. tungeste polte ved løbning, så gav det sig udslag i, at de 25 pct. tungeste polte i begge besætninger fik flere totalfødte end de 25 pct. letteste, og i den ene besætning var der også en højere kuldstørrelse, når der blev sammenlignet med de 50 pct. midterste polte, mens det i den anden besætning kun var en statistisk tendens.

(TSB): Holdbarheden udtrykt ved andelen af søer, der løbes til andet kuld, viste, at der i den ene besætning blev udsat ca. 2,5 gange så mange polte blandt de 25 pct. tungeste sammenlignet med de øvrige, mens der i den anden besætning ikke var forskel i andelen af udsatte søer efter første kuld, baseret på deres vægt ved løbning.

(TSB): I besætningen, hvor der ikke blev fundet en negativ effekt af høj vægt ved løbning, vejede de 25 pct. tungeste polte næsten 20 kg mindre i gennemsnit end i den anden besætning, hvilket er en del af forklaringen.

(TSB): Dermed viser denne af-

prøvning i lighed med tidligere afprøvninger, at både øget vægt og rygspæktykkelse kan have positiv indflydelse på kuldstørrelsen i første kuld. Kuldstørrelse i første kuld bør dog ikke ansues isoleret, idet antallet af fødte grise gennem poltens levetid er væsentligt for økonomien.

(TSB): Når både vægt og alder ved første løbning ser ud til at have indflydelse på holdbarheden, skyldes det, at overvægtige/gamle polte hyppigere får problemer med bevægeapparatet. Tidligere forsøg har vist, at polte, der vokser hurtigt, har en øget forekomst af halthed (osteocondrose), men generelt øger en høj vægt belastningen af ben og led, og det resulterer i tidlig udsætning.

(TSB): De polte, der bliver tunge/gamle ved løbning får et kortere produktivt liv, hvilket også er bekræftet i store internationale dataanalyser.

Konklusion

- Polte bør løbes ved rette alder og vægt. Set på tværs af besætningerne er en løbealder, vægtinterval og rygspæktykkelse i omegnen af 230-240 dage, 145-160 kg samt ca. 14 mm rygspæk tæt på det optimale.